

АННОТАЦІЯ

Вивчення курсу «Філософія міжнародних відносин» сприяє інтелектуальному та духовному розвитку магістрів, формуванню здатності до адекватного розуміння та розв'язання теоретичних, методологічних, світоглядних проблем сучасної філософії міжнародних відносин. Запропонована програма створена таким чином, щоб магістри могли виробити цілісне бачення основних проблем філософії міжнародних відносин на рівні об'єктивного, сучасного бачення.

Поняття «міжнародні відносини» є полісемантичним і складним для визначення. Міжнародні відносини стали предметом вивчення філософії, оскільки сформували складну систему політичних, економічних, соціальних, культурних, дипломатичних, правових, військових, гуманітарних та духовних зв'язків. Сьогодні також виникають питання: якими будуть відносини між основними суб'єктами світового співтовариства, до яких належать народи, держави, суспільні та громадські організації, рухи тощо? І хто залишатиметься об'єктом світової політики?

Друга світова війна актуалізувала гостру проблему вибору конструктивних векторів розвитку міжнародних відносин. З одного боку, класичний традиційний підхід застосовується при визначенні концепту влади. В такій моделі міжнародних відносин усі актори міжнародного театру розглядають владу як основний капітал. З іншого боку, кожен компонент міжнародного життя є рівноцінним, а тому потребує зосередженості і аналізу. Філософія міжнародних відносин не визначає поведінку окремих суб'єктів політики та не розглядає якісь окремі явища в політичному просторі, а, натомість, репрезентує феномен міжнародних відносин у його цілісності і багатовимірності.

Простір міжнародних відносин також є аморфним і динамічним, таким, що розгортається як загальнопланетарному рівні, так і на локальному. В кожній точці цього простору спостерігаються різні ступені напруженості міжнародних відносин, а також стани стабільності, суперництва, ворожнечі, довіри, співробітництва, війни тощо. На відміну від внутрішньополітичного життя кожної держави, міжнародні відносини не мають єдиного центру управління. Існує стільки регулюючих центрів, скільки є учасників міжнародних відносин. А це означає, що головну роль у міжнародних стосунках мають відігравати переговори, співробітництво, взаємодія. В умовах глобалізації та регіоналізації міжнародних відносин грані між внутрішньою та зовнішньою безпекою розмиваються, а міжнародний тероризм, мережеві злочинні співтовариства, екологічні та природні катастрофи давно вийшли на транскордонний рівень.

Метою навчальної дисципліни «Філософія міжнародних відносин» є виявлення суті категорій міжнародних відносин і специфіки міжнародної діяльності в умовах нового типу суспільства (інформаційного та знанневого), що формується.

Завдання:

- Показати, що сфера міжнародних відносин – одна з найдавніших сфер діяльності в історії людства, що вона виступає в сучасних умовах не лише особливою практикою, а і простором, в якому вирішуються гострі проблеми сучасності;
- Сприяти розумінню того, що філософські та політичні знання є значущими як в побутовому житті, так і в усіх інших соціальних та професійних сферах, що вони сприяють рефлексії;
- Спонукаати магістрів до ґрунтовного аналізу, до вироблення чіткої особистісної позиції бачення міжнародного світу, до конструктивного сумніву та інакомислення;
- Довести, що застосування досвіду та знань з філософії міжнародних відносин може допомогти кожній людині стати професіоналом у будь-якій сфері діяльності;
- Виховати свідоме ставлення до політичної інформації, виробити цілісний підхід до її відбору, навчитися читати та аналізувати спеціальну літературу.

Після вивчення курсу студент повинен:

Розуміти чому відбувається:

- розширення масштабу діяльності політичних інститутів міжнародного співтовариства, становлення глобальних інститутів політичного управління;
- поглиблення світових політичних процесів, що не завжди відповідають найважливішим регіональним і глобальним проектам;
- стирання кордонів між внутрішньою і зовнішньою політикою, безпекою, економікою, активна роль мережевих спільнот різного типу.

Пояснити, що таке:

- «міжнародні відносини», «простір міжнародних відносин», «інтернаціоналізація політичної культури і політичної соціалізації людей», «глобалізація інформаційних потоків»;
- «просторово-часовий континуум міжнародних відносин», «буття міжнародних відносин», «розширення міжнародної інтеракції», «підвищення активності транскордонних зв'язків» і «збільшення доступності національних кордонів», «регіоналізація міжнародних відносин».

Обґрунтувати механізми:

- створення великих єдиних економічних просторів з швидким і вільним переміщенням праці, ресурсів, капіталів, становлення глобальних інститутів економічного управління;
- посилення політичної, економічної, соціальної та культурної взаємозалежності держав і регіонів світу;
- Збільшення ролі наднаціональних і транснаціональних організацій, інститутів, технологій;
- Трансформацію множинних систем міжнародних відносин;
- відсутність загальних форм глобалізації, економічної, політичної та соціальної модернізації окремої країни та регіону.

Розрізняти види: міжнародних відносин:

- за сферами суспільного життя – економічні, політичні, стратегічні, культурні, ідеологічні, духовні;
- на основі взаємодіючих суб'єктів – міждержавні, міжпартійні, відносини.

Знати:

- понятійно-категоріальний апарат філософії міжнародних відносин;
- предмет, методологію, функції філософії міжнародних відносин;
- особливості та ключові аспекти онтології, гносеології, епістемології, методології, логіки міжнародних відносин;

Вміти:

- грамотно застосовувати понятійно-категоріальний апарат філософії міжнародних відносин;
- поставити й аналізувати проблему, застосовувати методи наукового пізнання, розрізняти основні методологічні принципи й підходи.

Згідно з вимогами освітньо-професійної програми у студента мають бути сформовані такі компетентності:

○ **Інтегральні компетентності**

- Здатність розв'язувати комплексні теоретичні та практичні задачі і проблеми під час професійної діяльності в галузі міжнародних відносин, зовнішньої політики, міжнародних комунікацій та регіональних студій або в процесі навчання, що передбачає проведення досліджень та здійснення інновацій і характеризується невизначеністю умов та вимог.

○ **Загальні компетентності**

- **ЗК-1** Здатність проведення досліджень на відповідному рівні.
- **ЗК-2** Здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями.
- **ЗК-3** Вміння виявляти, ставити та вирішувати проблеми.
- **ЗК-5** Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел, зокрема завдяки використанню інформаційних і комунікаційних технологій.
- **ЗК-6** Вміння виявляти, ставити та вирішувати проблеми.
- **ЗК-7** Здатність працювати в команді.
- **ЗК-8** Здатність виявляти ініціативу та підприємливість.
- **ЗК-9** Здатність генерувати нові ідеї, виявляти ініціативу та підприємливість.
- **ЗК-13** Здатність визначати чинники впливу на перебіг суспільно-політичних і міжнародних явищ і процесів.

○ **Спеціальні (фахові, предметні) компетентності**

- **СК-1** Здатність виявляти та аналізувати природу, динаміку, принципи організації міжнародних відносин, типи та види міжнародних акторів, сучасні тенденції розвитку світової політики.
- **СК-2** Розуміння сутності процесів глобалізації та їх впливу на міжнародні відносини.
- **СК-3** Здатність аргументувати вибір шляхів вирішення завдань

професійного характеру у сфері міжнародних відносин, суспільних комунікацій та регіональних студій, критично оцінювати отримані результати та обґрунтовувати прийняті рішення.

- **СК-4** Здатність аналізувати глобальні процеси та їх вплив на міжнародні та суспільні відносини, політичні та суспільні системи.
- **СК-7** Здатність здійснювати прикладні аналітичні дослідження проблем міжнародних відносин та світової політики, суспільних комунікацій, регіональних студій, професійно готувати аналітичні матеріали та довідки.
- **СК-8** Здатність самостійно організовувати та здійснювати наукові дослідження проблем міжнародних відносин, визначати наукові проблеми, готувати наукові тексти та доповіді, здійснювати їх публічну апробацію.
- **СК-10** Здатність до самонавчання, підтримки належного рівня знань, готовність до опанування знань нового рівня, підвищення своєї фаховості та рівня кваліфікації.
- **СК-16** Здатність виявляти, спираючись на новітні підходи, що склались в сучасній науці, особливості національних процесів у різних країнах, враховувати їх вплив на сучасне суспільство, державну внутрішню, зовнішню та регіональну політику в умовах глобалізації.

Програмні результати навчання відповідні компонентам освітньої програми:

- **РН-1** Знати та розуміти природу, джерел та напрямів еволюції міжнародних відносин, міжнародної політики, зовнішньої політики держав, стану теоретичних досліджень міжнародних відносин та світової політики.
- **РН-2** Критично осмислювати та аналізувати глобальні процеси та їх вплив на міжнародні відносини.
- **РН-3** Застосовувати сучасні наукові підходи, методології та методики для дослідження проблем міжнародних відносин та зовнішньої політики.
- **РН-8** Визначати та прогнозувати політичні, дипломатичні, безпекові, суспільні й інші ризики у сфері міжнародних відносин та глобального розвитку.
- **РН-9** Оцінювати та аналізувати міжнародні та зовнішньополітичні проблеми і ситуації, пропонувати підходи до вирішення таких проблем.
- **РН-10** Розробляти та реалізовувати проекти прикладних досліджень міжнародних відносин, зовнішньої та світової політики.
- **РН-13** Брати участь у професійні дискусії у сфері міжнародних відносин, зовнішньої політики, суспільних комунікацій та регіональних студій, поважати опонентів і їхню точку зору, доносити до фахівців та широкого загалу інформацію, ідеї, проблеми, рішення та власний досвід з фахових проблем.
- **РН-19** Взаємодіяти з фахівцями інших галузей при розробці та реалізації прикладних та наукових проектів у сфері міжнародного співробітництва та дипломатії.

